

18. – 19. századforduló orosz irodalma

A karamzinizmus Карамзинизм

A költők új nemzedéke és Ars Poetica-ja:

- a meglévő költői rendszerek tökéletes elsajátítása és felhasználása mindegyik poétikai normáinak betartásával, szabad váltás a különböző költői rendszerek között,
освоение поэтических систем
соблюдение поэтического ритуала
свободное переключение систем
- a szövegek telítődnek idézetekkel és asszociatív hivatkozásokkal más szerzőkre / művekre → összeköti több szerző műveit „egy szöveggé”, amely az elsőrangú költők „háttérét” / „közegét” képzi,
цитаты и реминисценции,
- az irodalmi szöveg a már ismert normákat realizálja és megfelel az olvasói elvárásnak,
текст не должен устанавливать для читателя свои новые правила,
а должен реализовать общеизвестные нормы

A meglévő költői rendszerek

A klasszicizmus:

G. R. Gyerzsavin: *Anakreóni dalok* c. verskötet (1804),
Jevgenijnek. Zvankai élet (1807).

Г. Р. Державин: Сб. *Анакреонтические песни,*
Евгению. Жизнь Званская

A. Sz. Siskov: *Elmélkedés a régi és az új stílusról* (1803)
А. С. Шишков: *Рассуждение о старом и новом слоге*

A szentimentalizmus:

Ny. M. Karamzin:
Miért kevés az írói talentum Oroszországban? (1802)

Н. М. Карамзин: *Отчего в России мало авторских талантов?*

«Felvilágosodás-kori realizmus»

I. A. Krilov:
Állatmeséinek népiessége / nyelvezete
И. А. Крылов: басни

Európai irodalmi (preromantikai) impulzusok

- A francia „poésie fugitive” французская легкая поэзия
- A német Sturm und Drang,
- az angol és német „síri (temetői) költészet”
кладбищенская поэзия,
- a skót-angol Ossiani költészet
оссианизм, оссианическая поэзия

A karamzinizmus költői világgépe

- A költészetnek szüksége van (a normákat nem tudó) „ellenfelekre”
- Az ideális és anti-ideális egymás mellettsége (költői értelmetlenségek)
- A baráti körbeli költészet bennfentes nyelve, motívumrendszere és műfajai (epigramma, episztola) → „hétköznapi” versköltés és az irodalom „hétköznapisága” ↓
- „A költészet és az élet egy s ugyanaz” romantikus elv születése = a valóság és az irodalom közötti határ elmosódása

A preromantika hőse és világgépe

- A költői „én”:
az ábrándozó, lustálkodó vagy bolyongó ember típusa,
идеальный облик поэта:
беспечный ленивец, мечтатель,
странник
- A familiaritás mint életérzés és költői világgép →
Феномен бытового поэтизирования

Az orosz romantika Русский романтизм

A 19. század első felének orosz irodalma (periodizáció) A periodizáció kritériumai:

Az irodalmi élet jelenségei alapján (viták, irodalmi csoportok).

Eltérő irányzatok érettsége (passzív, aktív).

Írói nemzedékek egymásutánisága („mester / tanítvány”):

- 1780-as évek – Zsukovszkij, Batyuskov, Davidov, Vjazemszkij, Gribojedov,
- 1790-as – Rilejev, Besztuzsev, Küchelbäcker, Delvig, Puskin,
- 1800-as – Baratinszkij, A. Odojevszkij, Jazikov, Tyutcsev, V. Odoevszkij, Venyevityinov
- 1810-es évek– Gogol, Lermontov...

1810-es évek:

- Az orosz romantika kialakulása, a klasszicista és „karamzinista” irodalmi tábor szembenállása
(*Az orosz szó kedvelőinek társassága és Arzamas*),
Беседа любителей русского слова и Арзамас
- viták az irodalmi nyelvről, népiségről, ballada műfajáról, fordulat a történetiséghez,
народность литературы, историзм, баллада
- Vaszilij Zsukovszkij „pszichologizáló” romantikája,
психологический романтизм В. А. Жуковского
- Konsztantin Batyuskov antikizáló „ábrándozó” romantikája.
„мечтательный”, „эллинистический” романтизм К. Н. Батюшкова